

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.

Szerkesztői iroda:

Pléiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken.

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . . . 6 ft. | Félévre . . . . . 3 ft. | Negyed évre . . . . . 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kinestári illetékekkel együtt 1 ft. 50 kral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kindohivatalban. Keretik az igatási díjakat az igatmányokkal együtt legfőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések díjai:

a háromhasábos petitors első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kinestáriilleték minden egyes beigatásért 30 kr.

Kiadóhivatal:

Pléiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskereken, hová az előzetési pénzek és igatási díjak küldendők.

Deák Ferencz emlékezete.

(L—) Egy lustruma immár, hogy lehunyt Deák Ferencz sas-szeme, mely Magyarország sorsa fölött örködött, utolsó dobant nagy szive, mely a magyar nemzetet volt egészen.

Visszaemlékezni a nagyra, ki példaadónk vala oly hosszú éveken át; szent kegyelettel gondolni a férfiu erények ama gyászi alakjára, megújítani emlékezetét az önzetlen hazafiság esoda tökélyü mintájának: illő és méltó hozzánk bár minden ötödik év végén megtisztító és fölemelő a magyar nemzet minden tagjára nézve.

Mult hó 28-án mult öt éve annak, hogy a mitől rég óta tartánk a gyászpostát végig röpitve az ország minden véreceskéjébe a hirverő; öt éve mult, hogy nagyot dobant mindnyájunk szive mint a sötét éjben eltévedt vándoré, midőn kihavvadni látja a világító fényt, mely ösvényén addig vezérelé.

És következett ezután a haza gyásza, a midőn egy ország temeté halottját, s a királyi ház és a nemzet a ravatal lépcsőjénél találkozott.

Az élet, mely így véget ért, gazdag, fölöttébb gazdag volt nagy diadalokban és keserű tapasztalatokban, kemény küzdelmekben másokkal és önmagával, nagy tettekben és elhatározásokban, sok csalódásban és messziható sikerekben! Kevés eleme a gyöngeségnek, annál több tényezője a férfias erőnek; egy nemzetet felélelő szív lángoló melege és évszázakat áttekintő szem éles világossága; a jogtalanság engesztelhetetlen gyűlölete és a méltanyosság szelid engedékenysége; szivosság a munkában, kitartás a szeretetben, pazarság az önmegtágadásban, fillérkedés az önzésben, királykodás a szellemvilágban, alázatosság a hatalom gyakorlásában, alkudni nem tudás a lelkiismerettel — ime a jellemvonások, melyekből az alkotó keze az élet és önévelés ama monumentalis ember-szobrot kiformálta.

Bizony illő és méltó hozzánk megemlékezni halála ötödik évfordulóján, bizony megtisztító és fölemelő a magyar nemzet minden tagjára nézve, visszagondolni reá, a Nagyra!

És az öt év, mi azóta eltelt, még csak fokozza tisztelünket, bámulatunkat. A küzdelmek, mik azóta lezajlottak közéletünkön; a vívódások, melyeken e hazának át kelle magát törnie, még in-

kább kimagasitják annak alakját, kit egy lustrummal ezeltől siratánk, még fényesebbé teszik nevét, melyet ma kegyelettel hangoztatunk.

De szégyenérzettel is kell e napon Deák Ferenczre gondolva, eltelünk — a midőn mind sivitóbbá valik a káromlás, melyivel nagy nevet illetik a törpék, kik gazból hordják össze a halmot, hogy róla fölérhessenek a kimagasló alak halántékain a babért s letépjék koszoruját. A midőn az előrelátó bölcsesség alkotásaira kezet emel a szűk szemkörűek, szenvedélytől elvakultak, vagy haszonleső önzők tömege, hogy port hintve a sokaság szemébe káprázat fodje a szemek előtt a mult tanúságait, a jelen való képét s a jövő intő jeleit.

Vagy csak alkodás vala a köny, mely öt éve a nemzet szében csillogott? Csak divat a fátyol, melyet egy ország viselt, ámitás és képmutatás a jajszó, mely mindnyájunk ajakán lebegett? Hazudott a nemzet, a mikor 1867. augusztus 8-án örömradiással hódolt a koronás király előtt ünnepelevén Deák Ferencz munkájának betetőzését? Hazudott a nemzet, a midőn törvényes képvisellete ünnepélyes szerződéssel állapította meg már ismételve a monarchia két fele közt a viszonyt, hogy jog uralkodjék az önkény helyett s a méltanyosság s kölcsönös biztosítás semmisítse meg az állandó viszálynak magvát? Levegőben szálló pihévé lett-e a magyar adott szava, melylyel tíz évre kötötte le magát a monarchia másik fele irányában e viszony fontartására. S midőn koronás királyait isten szabad ege alatt megesketi a törvények szent megtartására, maga leánygyermek módjára akar-e játszani fogadásával?

Oh a sugarak résen vannak, hogy fölszitsákrosszabb indulatainkat, önzésünket, vagy gyűlölködésünket, hogy a bosszu kedvéért szöszegésre csabítsanak s a maguk haszna vagy dicsősége javára a rövidlátás eszközeivé tegyenek bennünket. A húság vásarának nagy dobja már szól, pedig „a ki a hízeltgöre hallgat, olyan, mint a kórsó, a melyet fülénél fogva lehet tenni-venni“. A sült galambok országának heroldjai már száguldoznak megyéről megyére, diszküldöttségek mutogatják Meseország csalképeit, s kinalva kiválják újságos hírü nagyságait . . .

Oh! Deák Ferencz neve nem ily uton vált nagygyú, az ő hírét nem ily munka állapítja meg!

A határörvidék polgárosításának kérdéséhez.

Most mikor az országgyűlés kiküldé a regnicoláris bizottságot, melynek feladata a határörvidék még véglegesen nem rendezett területének csatolása a közigazgatási területekhez, el nem hallgathatunk egy gondolatot, mely habár első tekintetre önzőnek tűnik fel, tulajdonképp nem egyéb, mint a tisztia hazaszeretet folyamánya.

Az egész határörvidék területe a polgárosítás előtt 583 mérföldet tett. Az első polgárosítás alkalmával közvetlenül Magyarországhoz csatoltatott 189 s Horvátországhoz 64 mf. Most hátra van még 339, mely fölött a következő napok dönteni fognak. E terület magában foglalja e régi 9 ezredet: Sikkai, Otocsáni, Ogulini, Szluini, Gradiskai, a 2 Báni, Bródi és Péterváradit. Hogy az első hét ezred hová csatoltassék, e tekintetben alig merül föl véleménykülömbőség, oda néznek azok Horvátországra, oda is tartoznak. Msképp áll azonban a dolog a két legutóbb megnevezett ezred területével. — A bródi és péterváradit ezred 88 mérföldnyi területe, ha egyszerűen Horvátországhoz fog csatoltatni, sok tekintetben fogja Magyarország jogait sérteni. Megkísérjük kifejtetni érveiket, miért?

Mindenek előtt meg kell jegyeznünk, hogy e terület Szerémség nevezete alatt az Árpádok és vegyesházbeli királyaink alatt Magyarország közvetlen területét képezte csak a szerencsellen mohácsi csatát követő időben esett el, s midőn a töröktől visszatolaglatott, lett Slavoniába kebeleztve. E területnek népe ma is nem horvát, de legtöbbször szerb, aztán német, tót, albán, magyar. Alig hiszem, hogy ott több horvátot — igazi horvátot — lehetne kimutatni, mint németet és magyart.

Horvát község az egész területen tudommal nincs, de német, tót, albán és magyar községek vannak. Ha tehát arról van szó, hogy egy terület, mely ma népet tekintve ugyan nem magyar, de annál kevésbbé horvát, hová csatoltassék? akkor úgy hisszük, döntenie kell a történelmi jognak, mely azt elvitatlanul magyar földnek fogja nyilvánítani.

Reánk magyarokra nézve nem lehet az közömbös, hogy a Garák, Ujlakiak ősi fészkeik, hol anyyi magyar vér folyt haza védelmében, megmaradjon-e köz-

vetlen magyar földnek, vagy pedig engedjék at a társországnak.

S talán az sem közömbös dolog, hogy Szerbiával szemben hadaszatilag nevezetes pontjainak Zimony, Pétervárad, Mitrovicz és Eszék közvetlenül magyar föld magyar föld legyenek-e, vagy nem.

Elismerem, hogy mindezek ellenében hangosan fognának tiltakozni horvát testvéreink, de hol jogról van szó, szabad-ott arra hallgatni.

Lesz idő, midőn ők is követelésekkel fognak fellépni, midőn jogaikat fogják hangsúlyozni Boszniához, Herzegovinához, ez az idő úgy hisszük nem mesze van; ha mi ma azt is odaadtuk nekik, a mi ellagadhatlanul a mienk volt, hogyan fogunk velük boldogulni akkor, ha azt fogjuk követelni, a mi bizonyos tekintetben az övék? A Szerémség (a régi Szerém és Valkó megyék) átengedésének fejében inkább adnánk nekik valamit abból, amit Török-Horvátországnak neveznek!

Nem volt czélom részletesen kifejteni, hogyan lehetne az ügyet okos rekompenszió utján tisztába hozni, csak azt akartam jelezni, hogy itt véleményem szerint jogfeladásról van szó. Videant consules, ne quid respublica detrimenti capias!

Torontálmegye közigazgatási bizottsági ülésének január hó 27-én tartott folytatólagos gyűléséből.

Megyénk mult feleli közigazgatási állapotára vonatkozó adatokat csak részben ismertettük, hogy közleményünk teljes legyen, átterünk a közegészségi, közmunka és közlekedési ügyek ismertetésére. Az alispáni jelentés, mely hű képet nyújtandja megyénk közigazgatási állapotának, lapunk jövő száma egész terjedelmében fogja hozni.

I.

1. A közegészségi állapot, mely már az első felévben kedvező volt még jobbnak bizonyult, ugyan is a betegedési és halálozási számot összehasonlítva az előbbi felévben e tekintetben fenforgott viszonyokhoz nagyobb csökkenést mutat.

2. Kórállapot.

a) Leggyakrabban fordultak elő a légzőszervek heveny és idült, hurutos és lobos bántalmi, nevezetesen garatlob, gége és hörghurut, gumőkór, mely utóbbi betegség és a gyermekek ránggörese okozta a legtöb-

TÁRCZA

Az építészet.

Az ismeretek terjesztése sokféleképp eszközölhető, a német mely elméjűséggel nehézkes prózában találja fel tudományát, a francia szellemes csevegéssel oktat, az angol mind anémet, mind a francia szellemet összekapcsolja, gondolatokkal terhes műveiben a phantaziat is foglalkoztatja. A német vasos kötetekben szereti lerakni tudományát, a francia hírlapi cikkekben, az angol essaykben. Nem vitatjuk, melyik e három eljárás közül ajánlatosabb az ismeretek terjesztésére, hogy azonban a nagy közönség művelését és az iskola körén belül meg nem szerzetők ismeretek könnyed elsajátítását hírlapi tárczák nagyban elősegítik, mutatja a francziák eljárása, kiknek lapjai a rém vagy sentimentalismus beszélyek helyett az emberi működés különböző ágaira vonatkozó ismereteket terjesztenek. Ne vegye tehát rossz néven az olvasó, ha türelmét próbára tesszük gyakorlati és szép dolgok megismertetésével. Ez alkalommal az építészetről és ennek stylusairól szólnunk.

Az emberiség első foglalkozása az élet-szükségletek kielégítésére irányult, csak ezután következett a szellem kielégítése. Előbb volt a mesterség, csak aztán született meg a

művészet. Az embernek mindjárt kezdetben szüksége volt erős, állandó lakásra, védett helyre, melyen szabadon mozoghatott, eszközeit megóvhatta, dolgozhatott, mint társadalmi lény élhetett stb. Ehhez természetesen szükséges az emberi magasságnak megfelelő tér, melyben az ember és családja, eszközeivel, állásaival védelmet találhatott. Az igényekhez képest támadt kunyhó, palota, templom, vár, mindmegannyi épület. Természetesen a védelemre, a házipétkezésre szolgáló anyagot először megmunkálni kellett, mi nagy mechanikai munkába és sok emberek fáradságába került.

Az emberiségnek ősmesterségei közül tartozik az ácsolómesterség, melynek czélja tulajdonképen a bekerítés, a kertelés, miattal a fal támad, aztán a falnak keresztültörése, a rácsolás; második czélja a megtámasztás, ez az oszlop. E két czél összeolvadt az őszszerovásban, az áleványban; az épület tejeje, a szaruzat, az ormóstevel, a bekerítésnek és megtámasztásnak egyesítése. Ugyanevel kifejlett a második ősmesterség, a kőrákás-mesterség, mely alapot ad a felébe épülő tetőnek. E kettőt megelőzte a szövómesterség, melynek idomait megtalálhatjuk az ősszes mesterségekben. Valamint a szövét a szálaknak különféle kombinációjából támadt, úgy az építészet is vonalak rendszere. Tovább menve tudjuk a nemzetek műveltség történetéből, hogy tulajdonképen a fal a szövétből készült sátor utánzása. A fal eredetileg ágakból ké-

szült fonadék vagy czölöpök közé feszített szövét volt.

Tul a Dunán a parasztházak falait ma nap is vesszöböl fonják, mit aztán sárral kennek be. Tulajdonképp minden épület a szövéttel kerített, elválasztott és fedett helynek utánzása. A hengerre tekert szövötnék utánzást láthatjuk a párizsi Vendôme-szobron is. A czölöp szebben megmunkálva adja az oszlopot, ez is eredetileg a kifeszített leplek tartására szolgált, a tető hordozására csak később használták fel.

Eredetileg a kőből épült háznak sem volt tejeje, a fal csak elkerítésre szolgált. Ilyen fedetlen épületek voltak az egyiptomi templomok, Chensu-temploma Karnakban, a görög hypaethral-templom stb. Az oszlopnak vagy a belőle fejlett szobornak a görögöknél, még inkább a rómaiaknál lett hordozó hivatásuk, kiknek, miután a bolthajtást feltalálták, szükségük volt erős támasztékokra.

A lakóhely nemcsak védelemre szolgált, hanem ki is szokta fejezni az ember érzületét és gondolkozasmódját. Az ősi mesterségek, különösen az építés két ősmestersége, az ácsoló és kőrákó mesterség mélyebb jelentőséggel is bír és ama igazságot bizonyítja, hogy kezdetben minden mesterség és művészet vallás eszméjének szolgált. Az ácsoló mesterség anyaga, vagy mondjuk eleme, melylyel dolgozik a gerenda és rúd. Legegyszerűbb alapidoma, ha két rúdat földre állítva fenn összerovunk, a háromszög. A művelt

népek őstörténete, sőt Afrika és Ausztrália vad népeinek vallása ma napiság is azt kimutatja, hogy isteneiket ilyen háromszögu helyekben rejtették el, mi által ezen idom isten székhelyének jelképévé lett. A háromszög mint ormos fedél külsőleg is megfelel a vallás eszméjének. A tudomány addigi vívmányai kiderítették, hogy az őskorban először a tűz-ímádás volt. Az ezen időből fennmaradt háromszögben végződő piramisok a fellofogó lángok formáját mutatják, tehát ábrázolási és áldozati tűz lángjainak. A művészi épületek közül a gót templom vette át e jelképes háromszöget, melyek tornyai az alaptól kezdve a csúcsig mindinkább keskenyedő háromszöget mutatnak. A keresztény építészetben is megmaradt a háromszög hagyománykép, isten szeme háromszögbe foglalva minden oltár fellett található.

A másik ősmesterség, a kőrákó mesterséget megelőzte a felhányt föld, a hant, ez tulajdonképen az elfoglalt földnek jelképe. A határdombok, melyeknek nagy számmal megyénkben is található, az elfoglalt föld határát jelölik; később a határt szilárdabb anyaggal, kővel vagy téglával jelölték meg. Ilyen pl. a chinai határ fal. A kő vagy téglá alapidoma a koczka, melynek formája tehát eredetileg a hazát, a határdombok vagy műveltebb időben a koczka alaku rakások által körülvett földön való megletelepedést, vagy szorosabb értelemben a tűzhelyet és oltárt jelképezi. A koczka idomú tűzhely és oltár

halálozat; ritkábban fordultak elő a csuzos, lobos bajok és a váltóláz.

b) A heveny fertőző kórok közt a himlő és roncsló toroklós szorványos esetet alig említse mellette, annál nagyobb figyelmet érdemel a nálunk eddig nagy ritkán felmerülő hashagymáz, mely Nagy-Becserek városában november és december hónapban nagyobb kiterjedést nyert, súlyosabb vagy halálos lefolyás azonban ritkán észleltetett.

c) A n.-becsereki városi kórházban, melynek berendezése jó, felszerelése teljes, helységei tágasak, fűtés és szellőzés tekintetében kifogás nélkül, a betegforgalom következő volt:

Ápolás alatt maradt a múlt felévről 4 férfi, 8 nő — 12 beteg.

E felévben felvételt 94 f., 50 nő — 144 beteg.

Osszesen ápolatott tehát 156 beteg.

Gyógyultan kibocsátott 62 f., 34 nő — 96 beteg.

Javultan kibocsátott 11 f., 7 nő — 18 beteg.

Gyógyulatlanul — f. — nő — beteg.

Meghalt 7 férfi, 4 nő — 11.

Halva hozott a kórházba 4 f., 2 nő — 6.

Egész fogytak 84 férfi, 47 nő — 131.

Ápolás alatt maradt 14 férfi, 11 nő — 25 beteg.

A n.-hikindai megyei kórházban, melynek sem helységei, sem berendezése nem felel meg a céljának, miért is átalakítására nézve a szükséges intézkedések megtételtek, összesen 40 beteg talált ápolást.

A Melence mellett „Russanda” iszapfürdőben 176 beteg fordult meg, kik közül 47 teljesen felépült, 86 javult, 10 nem javult és 32 a fürdő használatát félbeszakította — a fürdővendégek számát viszonyítva a 79-ki időnyhez, 129-el fogyott a fürdőlátogatók száma. Rend és tisztaság tekintetében kifogás nem lehetett, a lebeszeli folgyezések a fürdőorvos által pontosan eszközöltek.

3. Halálozás.

A befolyt jelentések szerint meghalt 5185 férfi és 5235 nő személy. Összesen 10420 egyén.

4. A védhimlőoltás

az egész megye területén befejeztetett és az erről szóló jegyzőkönyvek m. é. december hó végéig beterjesztettek.

5.

Orvosrendőri bouczolás szükségessége fenn nem forgott.

6. Gyógyszertárak.

E felévben ismét két személyes üzleti jogú gyógyszerár felállítása engedélyeztetett és pedig Szőreghen és Gyertyáson, mi által gyógyszeráraink száma 35-re szaporodott, s ádás-vevés nem történt, bérbe adatott kettő, az összes gyógyszerárakban az orvosszerek teljes számmal és jó minőségben találtak.

7. Közegészségügyi személyzet.

A községi orvosi és szülésznői állomások betöltése még mindig nehézkösen történik, az orvosok közt sokan állomással meg nem elégedve lemondanak több helyen, pályázó sem jelenik meg, minek folytán a 75 rendszeresített állomás közül mai napon csak 56 van betöltve; nevezetesen nincs orvos: Klecken, N.-Torákon, Szakulán, Debelyésán, Jarkovácson, Lajosfalván, Rudolfsgnadon, Starcován, Hajdu-szicán, Alibunáron, Petrovovszellon, Számos, Margitczán, Szt.-Huberton, Grabácson, János-földön, Itobén, T.-Hegyesen, Bogároson, — ezen körülmény az egészségügy nagy hátrányára van és csak részben van ellensúlyozva azon intézkedéssel, mely szerint az üresedésben lévő körök a szomszédközegészségügyi kórhöz csatolják avagy a járásorvos gondozása alatt állnak; — hasonlóan tökéletlen a szülész-

női állomások betöltése, ugyan is 30-nál több állomás nincs betöltve, indoka abban rejlik, hogy kivált a r. végvidéki községekben a nép a tanulatlan bábaasszonyokhoz ragaszkodik és e miatt öleveses pályázni sem mer.

8. Közegészségügyi hatóságok működése.

Ez kiterjedt a kenyér, liszt és husvizsgálatra, megvizsgáltott tej, vaj, gyümölcs, vendéglőkben bor, sör és pálinka, a kereskedésekben a jogosítlanul tartott orvosszerek és gyógyszerárak, különösen az eczet is, fel volt ügyelve az árvákra, iskolákra, közhelyiségekre, szinte vizsgálat alá vétettek a szikvizgyárak. Orvosrendőri kifogás tételtek egy glogoni lisztterekedőnél, miután az hüvelyes magvak lisztjével volt keverve. — N.-Becsereken 12 egészségtelen lakás lett betiltva.

A kéjhölgyek helenként vizsgáltatnak, számuk 50 és 60 közt ingadozik, e felévben 8 bujakóros találtak, kik a n.-becsereki és n.-hikindai kórházban ápolatnak.

N.-Becsereken, 1881. évi január hó 3-án.

Dr. Plechl Szilárd,
megyei főorvos.

II.

Közmunka és közlekedési ügyek.

1. A megyei közmunka leszoigálása és czelszerű felhasználása tárgyában mind ez irányban a legnagyobb erőlyesség fejtetett ki, a kirendelt közmunka erővel a megyei utak létesítése és jókarban tartása érdekében kavics hiány miatt a szükséghez képest az ut homokolása és többi utfenntartási munkálatok fogantatottak. A közmunka leszoigálása érdekében szükséges mindennemű intézkedések egy a közgyűlés mint e közigazgatási bizottság részéről megtételtek és hogy nem a legkedvezőbb siker mutatható fel, azt egyedül e megye sajátos talajminőségének és egyáltalán anyag hiányának tulajdonítható.

2. Az összes közlekedési utakon a faültetés és szerbtövös kiirtása körül is a szükséges intézkedések megtételtek.

3. Az államutak állapotát e megye területén ez idő szerint jókarban levőnek nyilváníthatni, kivéve a közleges átkelési szakaszait, melyek a szerfeletti közlekedés miatt nagyon is sárosak és vágyányokkal teljesek, szükséges volna azokra a közlekedés nagyságához mért mennyiségű fedanyagnak megadása.

Az államutakon szükséges építkezések és szállítások czelszerűen és gazdaságosan hajtottak végre, legalább a múlt felév lefolyta alatt a közigazgatási bizottság semmi rendtelenséget vagy visszaélést nem észlelt.

A közmunka és közlekedési ministerium által engedélyezett építkezések és szállítások biztosítása czéljából elrendelt verseny tárgyalásoknál e közigazgatási bizottság kiküldött tagja által közreműködött, a helyben hagyott építkezési és szállítási szerződések értelmében a vállalkozónak járó részlelteléseket az építészeti hivatal főnöke által benyújtott kereseti kimutatások alapján az e czélra nyitott hitelösszegek keretén belül a lehető gyorsasággal eszközölték.

A bevégzett építkezések és szállítások felülvizsgálatánál kiküldött tagja által közreműködött.

Általán véve az államutak jókarban tartása érdekében a királyi államépítészeti hivatal minden lehető intézkedéseket megtett és igyekszik azokat a rendelkezése alatt álló erővel jókarban fenntartani.

4. A megye területén gáttal ellátva vízimalmok nem léteznek és csak hajóalmok, melyek a folyamtermérségek által ellenőrzhetők, e tárgybani rendelkezések hasonlóan e közigazgatási bizottság részéről nem tapasztaltak.

5. A gőzkazánok szemléje illetőleg rendőri vizsgálatára rendszeresen folyik és e tekintetben legpontosabb és legszigorubb intézkedések fogantatottak, — ugyanis több gőzkazán egyes alkatrésze javítást igénylőnek találtak, és a közigazgatási bizottság megtette a kellő intézkedéseket, hogy a hiányosnak talált kazán alkatrészek azonnal kijavíttassanak, és a beérkezett jelentésekből értesült is, hogy a hiányok kellő pótlást nyertek. —

Iparszabadság.

A napokban került kezembe azon törvényjavaslat, melyet az osztrák képviselőház elé az ipartörvények módosítása tárgyában terjesztett be a miniszter. Rég vajudnak Ausztriában e kérdéssel, de alig egy éve, hogy a kormány iniciatívája folytán indult meg az iparosok körében nagyobb mozgalom a végett, hogy maguk, kiknek a törvények módosítása első sorban képezi szükségletét, nyilatkoznának a saját szükségleteik, kívánásaik és a módok felől, mellyel a mutatkozó hiányokon segíteni lehetne. Tudvalólag Ausztriában teljes mértékben való iparszabadság uralkodott. Alig egy pár iparág volt — azok is legnagyobb részben olyanok, melyeknek szakértelem nélkül való üzése közegészségügyi, vagy közbiztonsági tekintetből látszott veszélyesnek — melyeknek üzéséhez bizonyos fokú kvalifikáció vala szükséges. A helyzetet így nem találták jónak. Gyűléseztek, tanácskoztak s tekintve a szomszéd Németország példáját is, jónak látták módosítani rajta.

Ennek a módosítványnak olvasása birt rá engem is, hogy egyet-mást saját ipari ügyeinkről elmondjak, s igyekezzek tisztázás tekintetéből egy-két kérdést érinteni, mely vélekedésem szerint minél később oldatik meg, annál nehezebben gyógyítható sebet üt, ugysis gyenge ipari viszonyainkon.

Ismeretes ugyan előttem az álláspont, melyet az iparszabadság kérdésében e tisztelt lapok elfoglaltak, de épen a fennírtett indokból, — a helyzetnek véleményem csere által való tisztázása szempontjából — veszek bátorságot elmondani épen e helyen saját felfogásomat e kérdés körül.

Az, hogy nálunk nincsenek valami aranyos állapotok, nem szorul az én bizonygatásomra. Olyan dolog ez, a mit csak azért sem kell bizonygatni, mert senki sincs, ki ellenkező véleményen volna. Hogy némely iparág teljesen kipusztult, hogy például (csak egyet említsék) a marosvásárhelyi 27 csehben üzött iparágokból alig maradt meg fele s sok van olyan (például hüvelyesek, tarsoly-gyártók stb.) melynek léteztéről csak onnan tudunk, mert a nevét olvassuk, hogy a száz városok hajdan virágzó posztó iparának alig számbavehető romjai vannak meg, hogy mesteremberek egész csoportja tűnik el évenként a tisztességes foglalkozást üző polgárok sorából s lesz belőlük kétes existenciájú proletárius, tekergő, néha koldus, hogy a külföldi verseny által kiszorították sámfaja, kap-tája mellől a csizmadia, tüje, asztala mellől a szabó, műhelyből a szűcs, formájától a kalapos, mert a mit behoznak idegen országból, (azt mondják, sok ott a pénz s könnyű a németnek! Az ám!) bőr, posztó, stb. fele fel dolgozott holmit, hát az mind olesőbb s tejszerűsőbb, s bekopogtat ezzel a verseny-nyel a szegénység és nyomor olyan iparos családok házába, kik előbb megtudták keresni

könnyű szerrel azt a darab kenyeret s azt a kicsi kényelmet, a mennyi — szükséges vala nekik, ... hogy ... de hát a végtelenségig tartó ilyen „hogy” akadna, ha fel akar-nánk sorolni mindazt a bajt, mely a mi ipar-ügyi viszonyainkban ma javításra várna.

E „hogy” ok háta megett ott van egy fényes múlt. Mikor „ur” volt, az iparos. Mikor tisztelet volt valamely testület tag-jának lenni. Mikor nagy ceremóniák között vétetett fel, a kit érdemesnek itteltek rá! Extraneusok valának, kik szerencsájünek tartották, ha tiszteletbeli cseh tagok lehettek. Mikor hatalom volt az iparos testület. Erődi-tvényeket épített, azoknak felszoreléséhez, gondozásához, védekezéshez volt elég pénz és ereje. Mikor (mint az a Magy. Tört. Társulat által rövid időn közzéteendő ország-százszerte eszközölt gyűjtésekből világlik ki) tekintélyes városok vezető hivatalosai a czehek kebeléből kerültek ki. Mikor az elhívá-nyodott mestert, ki rontotta a cseh becsületét illetlen viselkedésével, avagy kiszebbítette a hitelét azzal, hogy rossz, hibás munkát állított ki — kizárta a privilegizált testület a sorá-ból. Mikor épen a cseh szabványok és pri-villegiumok által olyan kurucz zárlat védte a hazai ipart, hogy p. o. még e század elejéről is tudunk esetet arra, hogy egy vásárúnak egész bolti készletét lefoglalták s lepecsétel-tek, mert idegen országból hozott „német mi-ve” árult.

Mondom, ismeretesek e dolgok ma mind. Részint tények, melyeknek alapjára állva va-gyunk kénytelenek segíteni, az eltagadhatat-lan bajokon, részint elmúlt álmoképek, a melyekre visszagondolni lehet, de felidézésük után való vágy a mostáni viszonyok nem csak ábránd, de neveléses is.

1872-ben hozott meg az ipartörvény, mely 1-ső §-ában kimondja, hogy a ma-gyar korona területén minden nagykoru egyén bármely iparágot barhol önállóan és szabadon gyakorolhat.

A vázolt állapotokban voltunk akkor is. Tán jobban valamivel, de nem rosszabbul semmi esetre. Ugyanazon bajok, ugyanazon sirámok a magyar ipar szomorú sorsa felett. — Meghozatik a törvény a nélkül, hogy azon előfeltételek meglennének, melyek a szabad iparhoz okvetetlen szükségesek, hogy ipar-iskolák lennének, hol tanulhasson előbb ki valamely mesterséghez fogna, hogy szabályoz-tatnék a mód, miképen kell hat új társulathá lépni a kis iparosnak (akkor, mikor az el-avult csehrendszer sutba dobatik) ha nem akar szétzullva erőtelen és versenyképtelen lenni, ugy a hazai nagy iparossal — néhol gyár-yparral — szemben, mint a külföldi, kény-szerszabályok által egy társulathá szorított ipartestületekkel szemben.

(Vége következik.)

Álarcos és jelmezbal.

Rég nem volt már Thalia temploma oly nagyszámu és díszes közönség által látogatva, mint f. évi január hó 29-én a nagy-becske-reki izraelita négyelet által saját alapja ja-vára rendezett álarcos és jelmezbal alkal-mával, midőn Terpsychore azt valóságos pa-radicsommá változtatta át. Ha már magában véve a Gagner műfestész által fényesen feldíszített terem a belépőre nézve a kissé

tehát egyet jelent, az othont. Az ember és isten lakása szent és sérthetetlen; ott hol e kettő lakott, telték örök nyugalomra a holtak is. A holtak eltakarítása az ősi népeknek, meg a legműveltebbeknek is mint az egyptomiaknak és görögöknek kiváló gondját képezte. A temetés pompás szertartásokkal volt egybe-kötve, valóságos kiténtetés volt; az elnemto-mettetés pedig a legnagyobb gyalázat. A gör-rögök a közvélemény vagy a bírák által el-ítelteteket a mezőre dobták ki szakmányul az éhes kutyáknak és orvadaraknak, kiknek lelkei aztán örökké kóboroltak a földön. Ez a hit tartotta fenn magát a heberek bolygó zsi-dójáról szóló mondában. A halottak tanyája tehát mindig szent helyül, felidúsa szentség törésnek tekintetelt; külső alakja most is a felhányt kockakidomú föld.

E két ösmesterség teszi az építést, mely tehát ha művészetből válik, magában foglalja természetesen a két mesterséget is; más szó-val a mesterség benne van a művészetben. A művész mesterember is; a szobrásznak ugy kell tudni bánni a márvánnyal mint a kőfa-ragónak; a festő művésznek ugy kell értenie a festekhez mint a pictornak stb.

De hát művészet-e az építészeti? Nem szükséges ezt hosszabban fejtegetnünk, egy-szerűen elfogadjuk annak. Egészen más kérdés, hogy milyen művészet. Ha „ép”-íthet tekintjük van belvilág és külvilág. A belvilág jelenségei az érzelmek és gondolatok, a kül-világ jelenségei pedig az időben és térben

nyilvánulnak. Az a művész, ki akár belvilági akár külvilági jelenséget dolgoz fel, bizonyos létező tárgyat alakít meg, műve tehát tárgyas lesz, más szóval a tárgyas mű a valóságot utánozza. A Párisban örözt Milói Venus, a szépség ideálja, tárgyas mű, mert a valóságból van véve. Petőfi „A csarda romjai” című költeménye, Munkácsi „Vihar” című festménye mind a tárgyas művészetekhez tartoznak, mert amaz érzelmek, gondolatok tehát belvilági jelenségeit fejezi ki, ez egy a vihar által a pusztán megplepelt cigány családot fest elénk, tehát külvilági jelenséget dolgoz fel. De hát mit fejez a költő, a külvilág vagy bel-világ melyik jelenségét dolgozza fel? Egyikhez sem tartozik, ha azonban rátekinünk, vagy belsejébe lépünk a félelem és fényesség érzéseit gerjeszti fel bennünk, az égföld nyuló magas tornyok, ablakok és más idomok az áhitat és vallásosság érzésével ragadnak fel bennünket is felfelé. Szóval hangulatot keltenek fel bennünk.

Tárgya tehát mint a fennebb említett műveknek nincs, más szóval tárgytalan. Egy van benne, az összhang. Mi az összhang? — Rend a külső valóságban és az erkölcsi életben. Van-e rend a külső valóságban? Nincs, a dolgok, tárgyak látszólag rendtelenségekben, alakatlanul elszórvák. — Rend ugyan van, csak hogy ez a végtelenségben nyilvánul, ezt pedig csak gondolni, de kép-zelni nem tudjuk. Milyen a lángelméjű angol költő „Elvesztett paradicsom” költeményének

Lucifer alakja az egész végtelenséget át-re-pült; Dante olasz költő „Divina Comedia”-jában” maga vándorolja be képzeletében a poklot, purgatoriumot és mennyországot; mily törpe azonban képzeletünk! Dante a 13. században élt költő a poklot a föld középpontja felé tölcser alaku sötét helynek képzeli, a purgatoriumot pedig földgömbünk másik felén, America helyén képzeli, melyet még akkor nem ismerhettünk területét roppant nagy ten-gernek tartották; e tengerből emelkedett ki egy nagy hegy, melynek alján szerinte a purga-torium, égbe nyuló részén pedig a menny van. Pedig földünk csak egy porszeme a végtelenségnek. Imo ily korlátolt az emberi képzelet. Le van kötte e göröngyhöz, melyet tulszárnyalni lehet ugyan a tudomány segély-vel, az optikai eszközök segélyével, de o látókor is határolt. A mindenségről való fogalmunk is nagyon szegény.

Minden ember egy Fauszt, ki törekszik a tökély, a végtelen boldogság után, végre is elbukik. Arra azonban megtanít bennünket Göthe, Fausztjában, hogy mindenki szűk köré-ben is elérheti a rendet, tökélyt kicsinyben. Nézzük, meg van-e a rend, az összhang az erkölcsi életben. Dehogy van. Rend, összhang-e az, hogy egy árven marsdít gyermeket koldus-nak születtik, éhezik-fáznak, az egész világtól elhagyatva egy darab kenyeret lop és ennek következtében a büntető codex szerint gyil-kosok, rablók közé bezáratik és nyomorultan bal meg. Társadalmi rend, nem erkölcsi rend.

A communismus tehát nem agyrem, sőt ellen-kezőleg erkölcsileg jogos, de kivihetetlen, mert létele csak ideig-óraig tarthat és e tár-sadalmi rendet felbontaná. Az erkölcsi rend-nek a társadalmi renddel való kiegyeztetésé-ben sokat tehet a humanismus, a humanus in-tézmények, az iskola és a becsületérés fej-lesztése az emberekben. Az erkölcsi rendet csak a költészet tánteti fel a költői igazsá-gszoigáltatásban.

Hogy visszatérjünk feladatunkhoz láttuk, hogy a külső valóságban látszólag nincs rend; ezt megalkothatja kicsinyben a művészet, te-hát az építészeti is. Mi itt tehát a rend? Az épület egyes részeinek, idomainak szabályos váltakozása és elhelyezése. Fel kell tehát tűn-tetnie az egységet, az arányosságot; más szóval minden művészi épület, ha középre egy függőleges vonalat képzelünk, két egyenlő részre oszlik, a részek ismét egyenlő vagy arányos részekre. Minden épületrész egyes részei ismét távolságra, nagyságra, kivitelre stb. nézve egymásnak megfelelnek a legkisebb részletig; mint akár valamely zenei darab, melynek minden egyes tacsusa egyenlő tar-tamú, egyenlő időben játszatik el, szóval min-den ízben összhang. Ezért nevezte e helye-sen Jean Paul az építészeti megfagyott ze-nének. Mindkettő merő összhang.

hézagos v
nyújtott, v
szülte fest
sürgés-for
zettek öltö
A vakító
szépségét
tözeke ma
lokhoz tet
a tündérv
védszárny
sék fel tan
kel nekün
nehezen fe
nek. A sz
kalommal
melyen a
pusa mélt
hölgyeink
nyerőbb al
Tollu
sággal arr
rásánál ez
némileg is
akarjuk ké
vágó, s ez
hetőleg hu
ban jelen
sunk arról
roltak a s
mindamel
leírásunk a
reni gyako
azt nem fo
Bár a
mondhatj
zajart a
hez, mind
személyes
és pazar
különösen
kik együtt
egy-egy es
s díszes l
Ignázné ur
francia In
francia pá
urnó Pierc
— s épen
jelmezeken
jelenségek
azon a töb
kiegészítet
örömltasse
A díszes, s
egy gyöngy
k. a lengye
— Deuts
Frankl N. a
k. a matroz
— Weisz
Horovitz N.
k. a magy
aratónó, —
halászeány
paraszti és
jelmezében,
ségük szelle
választott ol
fényét és g
emberi nem
mészeti rend
kötve, hogy
zetükbe csu
vait hínsték
Az ala
tagokat kiv
rózsaszín és
vonultak a
induló” mel
fel annyit,
feljegyezni
és izléses ö
kell emeln
Godfrin utó
továbbá egy
napot jelké
urnót vélték
és paraszt le
nak emleget
hűen utató
István urat
urat, mint ug
végre Mang
reki légszesz
találékony
mutatta be.
S most
során ekint
fényes siker
érdem babér
lokára, kik
sikerült est
e koszort v
egyén az iz

hézagos világlátás dacára is tündéri látványt nyújtott, úgy a szemét nem a mester esetje szülte festett, de a zsufolt teremben tömeges sűrűségű előidézt és fényes jelmezekbe öltözött élő alakok ragadták bámulatra. A vakító fény, melyet némely nőnek egyéni szépségétől nagy mértékben növelt díszes öltözéke maga körül elárasztott, méltán anyagokhoz tette őket hasonlókká, kik leszállottak a tündérvilágból közénk, hogy Terpsychore védszárnyai alatt a muzsák templomában üssék fel tanyájukat, és tündéri megjelenésükkel nekünk egy ritkán tapasztalt élvezetes és nehezen felelhető kellemes estélyt szerezzenek. A színház termében nem láttunk ez alkalommal kevesebbet, mint egy világvásárt, melyen a művelt világ csaknem minden típusa méltólag képviselve volt és melyre szép hölgyeink szolgálattarttak a legszebb, a legmegnyerőbb alakokat.

Tollunk bár nem bír elég szakavatottsággal arra, hogy a női öltözékek leírásánál ezeket a tényleges valóságok csak némileg is közel vihesse, mindazonáltal meg akarjuk kísértetni ezen, nem szakkörünkbe vágó, s ezért kétszeresen nehéz feladatot lehetőleg hűen megoldani, hogy ezáltal a bálban jelen nem voltak nekünk némi képet nyújtunk arról, mily kábitó varázs hatást gyakoroltak a szép nem képviselői a nézőre, ezt mindamellett azon biztos reményben, hogy leírásunk netáni hézagosságát az illetők e téren gyakorlatlanságunknak fogják betudni, s azt nem fogják zokon venni.

Bár a jelen volt hölgyek nagy része, mondhatjuk mindegyike nagy részben hozzájárult a báleremben észlelt fény emeléséhez, mindazonáltal a sok közül részint személyes szépségüket, részint pedig izléses és pazar fényben uszított öltözéküket illetőleg különösen kimagaslott ezek közül négy nő, kik együttvéve koronáját, egyenkint pedig egy-egy csillogó gyémántját képezték a tömeges s díszes hölgykoszorúnak. — Eisenstädter Ignátné urnó Pompadour, Freund Bertha urnó francia Incroyable, Weisz Antonia urhölgy francia pástor leány és Schwarz Szidonia urnó Pierot előbbi három fényes, utóbbi pedig, — s épen azért annál szebb — egyszerű jelmezekben kiváló szép és szertetre méltó jelenségükkel különös dicsőfényt kölcsönöztek azon a többi nem kevesebb szép nők által kiegészített egésznek, mely a néző szemét örömlétséggel, kedélyt pedig lelkesülté tette. A díszes, szép hölgykoszorú körületében egy-egy gyöngyöt képeztek továbbá Eckstein Katica k. a. lengyel, — Max Leonia k. a. Práciosa, — Deutsch Cziczilia k. a. veresbegy, — Frankl N. k. a. francia hölgy, — Plesz Julia k. a. matröz, — Ullmann Katica k. a. jokey, — Weizmann N. k. a. cigány, — Horovitz N. k. a. paraszt biróné, — Kornblau k. a. magyar nemes hölgy, — Wolfram k. a. aratonó, — továbbá Mangold Hermanné urnó halászléany, — Schlesinger Julia urnó francia paraszt és végre Strasser Paula urnó tengerész jelmezeiben, kik mindannyian izléses, és jelenségük szellemének tökéletesen megfelelőleg választott öltözékükben emelték az ünnepély fényét és igazolták azon feltevést, hogy az emberi nemből mégis a nők azok, kik természeti rendeltetésükkel fogva már arra alkottak, hogy eloszlassák a banatot, és környezetükbe csupán az öröm és lelkesedés magvait hintsék el.

Az álarcosokra áttérve, a négyletli tagokat kivéve, kik mintegy huszonegyen rózsaszín és kék dominókba öltözve egyszerre vonultak a zene által hangoztatott „Rákóczy induló“ mellett a terembe, nem jelleghetünk fel annyit, mint a mennyit előreláthatólag feljegyezni hittünk; ezek közül kiváló elegans és izléses öltözéküket illetőleg különösen ki kell emelnünk Boccaccio és Fiamettát, előbbi Godfrin utóbbi Kohn Julcsa kisasszonyokat, továbbá egy többnyire ismeretlen maradt és a napot jelképezte álarcosost, kiből sokan B-urnót vélték felismerni, egy paraszt menyecske és paraszt leányt, ez utóbbit S. K. kisasszonynak emlegették, — egy a nemzetiségi szokást hűen utánozó oláh parasztot V. urat, Oldal István urat mint harlequint, Blüweisz Adolf urat, mint ugynevezett „dummer Augustot“ és végre Mangold S. urat, ki „a nagy-beckereki légszuszvilágítás“ felirattal ugyanezt elég találékonyan egy szál fagygyugyertyában mutatta be.

S most midőn a jelmez és álarcosok során ekkint végig mentünk, tegyük fel a bál fényes sikere folytán őket joggal megillető érdem babékoszorúját azon két egyén homlokára, kik ez élvezetes és minden irányban sikerült est egyedüli létesítői s alkotói lévén, e koszorút valóban megérdemlik is. E két egyén az izraelita négylet távol volt elnöke

özvegy Weisz Fanni urnó helyett a bálerendezést átvállalta alelnöke Berger Zsuzsanna urnó, és a bál rendező bizottmány elnöke Weisz Izidor úr. E két egyén lankadatlan buzgalma-nak és fáradozásának köszönhető az elért fényes anyagi eredmény, mely e jótékony egyesület pénztárát ma fölül 500 frt készpénzbeli jövedelemmel gyarapította. A bál erkölcsi sikere azonban a 12 tagú fehér parókás bálbizottmány élén állott, és a bál alkalmával Chevalier de Legion d' honneur jelmezeiben a rendezés körül fáradszón ügybuzgalmat kifejtett Weisz Izidor urnak egyedüli, és kizárólagos érdeme. Ő volt az, ki fáradságot nem ismerve, a köz-költségek terhére fel nem számított jelen-tékeny pénzbeli áldozatok mellett is egy cél felé törekedett, a bál erkölcsi és anyagi sikerét méltóvá tenni azon testülethez, melynek zászlaja alatt az rendezték, s a tapasztalat tanúsítja, hogy e törekvése mily fényesen sikerült is. A helyesen rendezett és a tömeges látogatottság dacára akadálytalanul lefolytatásokban a fennebb nevezettek kívül részt vettek a bájos Popovits testvérek, Neumann Giza, Kohn Karolina kisasszonyok, továbbá Plechl Szidonia Kéler Elek, Kellner Mária, Linyácsky Pálné, Lövy Ignátné, Jakabffy Titusné, Langné Elemérről és még számosan, kiket a nagy sűrűség forgásban alig volt alkalmunk feljegyezhetni. A bál fényes sikere a jelen voltakán általában sokáig fog kellemes emlékezetben fennmaradni.

VIDÉKI LEVÉLTÉZÉS.

Szaján, 1881. január 25-én.
Nagyon szokatlan látványt nyújtott az a 5-6 fiatal ember ide-és tova szaladgálása, kiket naponként láthatunk a helybeli nagy vendéglő fele örömtől sugárzó arccal futkosni. Nagy dologban törhették fejüket.
A rejtelmet meg fogja, amidőn kezünk-hez jutott egy csinosan és izléssel kiállított „meghívó“, mely egy január hó 22-én rendezendő bálra invitál bennünket.
Ugy látszik, hogy községünk értelmiségének kevés számú ifjai is lelkesednek a szép és magasztos eszmékért. Tervük sikerült is, mert a csinosan földszített terem annyira megtelt díszes közönséggel, hogy az szöknek bizonyult. A terem egészen új unneplő ruhába volt öltöztetve s ezért a bizottság leginkább Lukenich Etel, Szabó Antonia és Radovány Ernesztin urhölgyeknek tartozik köszönettel, kik egész odaadással, fáradságot nem kímélve buzgokodtak a díszítés körül.
Szép képet nyújtotta e látvány a falusi esendéletnek, ahol a kedélyek kifáradva az egyhangu, változatlan unalmasságban, a bál színhelyét rendezik szorgosan, de egyszerűs-mind szigorúan intézvény parancsaihoz a rendező urakhoz, kik fölfegyverkezve kalapáccsokkal, szegkekkel, lelkesülve ostromolták a falakat.

Igy mult el pár nap, a nagy munkálkodásban, fölírásitván a lehangzott kedélyeket. A hölgyek az egész napot a teremben töltötték, s ha hiányok mutatkoztak azt a rendezőkkel közösen megvitatták igazgalták el.
A remény, mely vigaszt öntött lelkükbe, napról napra erősödött, annál is inkább, midán az időjárás is igen kedvezőnek mutatkozott és a sikert kilátásba helyezte. De ember tervez, Isten végez. A szigorú hideg meggyengült, a láthatart mecosok, szöke felhők halozták be és — megeredtek az ég csatornái.
Hullott a zápor éjjel-nappal és az azelőtt pompás szán ut majdnem járhatlanná vált.
A rendező urak sokat jelentő arccsal tanakodtak, gyüleseztek, vitakoztak, de hiába, a zápor hullott.

A reményt csüggedés váltotta fel; majd midőn az eső kissé felhagyott, fájdalmas mosoly az egyik részről, biztatás, remény a másik részről, voltak napirenden.
De ime, egy zuzmarós reggelre ébredünk, a barometer higanya összehúzódott, s közel 14 fokot mutatott. Így tartott ez mindvégig, míg a nagy nap elérkezett. A rendező urak szivszorongva várták a bekövetkezendőket, nem a deficitől féltek, hanem azon körülménytől, hogy a közönség várakozása nem teljesül. Izgatottan jártak föl, s alá a teremben, az öltözőben, nincs e valami rendezni való, s figyeltek a várva-várt zajra, a szánkók megérkezésére.

A távolból megcsendül a csengők, csörgők zaja, a rendezőség figyel, nem-e családok; még nincs tisztában, a dologgal, jól hallott-e... föltárl a bejárat szárnyos ajtaja, s belép a házi asszony Jeszenszky Jánosné ő nagysága.

Kedves mosolya eloszlatja a kételyeket, a rendező urak is mosolyognak. Jön a második, harmadik szán, s a terem mielőbb megtelik. A kikindai első zenekar — cigányok — rákezd az indulót, huzza, jelt adván a még otthon levőknek, hogy kezdődik az élvezetes este. Kevés szünet után rákezd a táncrend darabjait, s talp alá huzza az első csárdást. A jókedv megered, s nem lankadt reggeli 7 óráig. Akkor oszlott szét a jókedvü vendég koszoru, amidőn már a misére sielő újatoss hírek elrebegették imájukat.

A házi asszony Jeszenszky Jánosné és két szép leányán kívül, ott voltak: Gulyás Antalné, Teresits Pálné leányával, Bocsárról, Szabó Lászlóné, T-Hegyesről, Galliena Jánosné leányával Pádéről, özv.

Radványné két leányával, Szabó Józsefné leányával stb.
Az étteremben ügyesen fölterített asztalok nyújtózkodtak hosszában, keresztben; az ételek a vendéglőné e téren szerzett jó hírnevét megerősítették, csak a kiszolgálás nem volt pontos, s ez a vendéglős tapintatlanságára vall, no de ő is tapasztalt most, jövőre hisszük, hogy nem fogja igénybe venni a rendezőség önkényt fölajánlott szolgáltatást.
Szétoszlottuk reményel a jövőben, s azon édes tapasztalattal, hogy ott, ahol az összhang meg van, közös erővel, sok szép tervünk sikerülhet.*
Szabó János.

HIRHARANG.

* **A kikinda-beckereki szomszédos vasutvonal kiépítése** fölött a napokban véglegesen határoznak. A magyar államvasutarsulat késznek nyilatkozott a szükséges összeg föfizetésére. Erre nézve a tárgyalások az érdekeltekkel f. hó 4-én kezdődnek, melyre dr. Demkó Pál és Molnár Mihály urak Budapestre utaztak. Reg elhajtott czeját elérte városunk, Dániel Ernő városunk országgyűlési képviselője pedig nemcsak választói, de az egész megye előtt halhatatlan nevet szerzett magának.

* **Helyreigazítás.** A „Torontal“ mult heti számban Torontalmegye népességének hivatalos kimutatásába hiba csuszott be. Ugyanis Perjamos kerületében összeirt férfiak létszáma 14980-ra; ugyszintén a párdányi kerületben összeirt nők létszáma 12205-re javítandó ki.

* **Jótékonycélu táncvizsgálat.** Ő Felsége Erzsébet királyné védelme alatt álló magyarországos segélyező négylet torontalmegyei választmányja által f. hó 2-án tartott ülese alkalmával elhatározott, miszerint az egyesület alapja javára, s illetve háboru esetén a sebesültek szállítására szolgáló kocsik beszerzésének költségei fedezésére e hó 26-án a helybeli kaszinó termében jótékonycélu táncvizsgálatot rendezend, melyről jövőben részletesbben emlékeznünk ugyan meg, de melyre már most is felhívjuk városunk és környéke lakosságának figyelmét.

* **Necrológ.** Mady Kovács Gyula helybeli telekkönyvi irnok f. é. január 28-án esteli fel hat órákor életének 22-ik évében hosszabb betegség után szülei, rokonai és barátai mely fájdalomra hagyományban elhunyt. Az élte virágában elhalt s tisztviselő társai körében köztisztviselőben állott ifju hullt tetemei f. évi január hó 31-én delután félnégy órákor kísértettek nagy részvét mellett az örök nyugalom helyére. A gyászmenethez az elhunyt szülei és testvérei, számos rokonai és barátai kívül a közönség köréből is sokan csatlakoztak, kik a korán elhunyt ifjut több szép tulajdonainál fogva élteben tisztelték. A gyász-ravatalra a helybeli telekkönyvi hivatal tisztviselői kara, barátai és rokonai három díszes koszorút tettek le, kik mindannyian osztoztak a látszólag megtört szülők mely bánatában. Beke lengjen az elhunyt hamvai felett!

* **Piek-niek.** A helybeli kaszinó-társulat a jelen farsangi évadban jövő szombat-on, azaz f. hó 5-én rendezi saját helyiségében második táncestélyét, melyre ezutal is különösen felhívjuk közönségünk figyelmét.

* **Casinói közgyűlés.** Mult hó 30-án tartott casinói közgyűlésen igazgatóknak Kulifay Lajos, aligazgatóknak Fikóvics Pál, jegyzőnek Rónay Jenő, pénztárnoknak Kerestury Sándor, ügyveznek Kéler Akos, könyvtárnoknak Gretes Jozsef választattak meg.

* **Lövölde.** Városunkban a tavasszal lövölde-társaság alakul. Helyiségét a sörház-kerthben szemelnek ki.

* **A névmagyarosítás** ügyében a belügyminiszterium egyik osztályában már dolgoznak egy törvényjavaslaton, mely a képviselőháztól a névmagyarosításokért eddig járt 5 frtnyi bélyegdíj elengedését kéri.

* **A trónörökös esküvőjének elhalasztása** fölött a következőket sargonyzik Bécsből: „A trónörökös esküvőjének elhalasztását tudató hivatalos jelentés mindenfelé elénk megbeszélés tárgyát képezi. Nem először történik, hogy ez ügy fölött nyíltan vitáznak. Már hetek előtt beszéltek róla, hogy a belga főségek kívánatosnak tartják az esküvő elhalasztását, tekintelbe vévén a hercegnő fizikai dispoziíóját, zsenge korát. Valószín, hogy ez óhaj legujabban urolag nyert kifejezést, s természetes, hogy annak itt, Bécsben, készsége adtak helyet. Azt is mondják, hogy a szigorú időjárás, mely az ünnepelességek kifejtésére egészen alkalmatlan, adott okot az esküvő elhalasztására, de azért nem hiszik, hogy épen e körülménynek engedtek volna döntő befolyást. Sokfeleképen magyarázzák azt is, hogy ez ünnepejly újabb időpontját az elhalasztással egyidejűleg tudtul nem adták, a miből azonban semmi egyéb nem következik, minthogy az újabb dátum még megállapítva nincsen. Mihelyt azt meg lehet majd állapítani, a nyilvánossággal közleni is fogják.“

* **A tanfelügyelőkhöz** a nőipar kiállítás végrehajtó bizottsága a következő átiratot intézte: „A kiállítás sikere első sorban attól függ, hogy a leányiskolák és nevelőintézetek minél tömegesebben részt vegyenek abban. Mert ezen iskolák és intézetek első sorban vahnak hivata a női kézimunka tanítása által egyrészt gondoskodni arról, hogy minden nő házi körében mint nő minden

irányban megfeleljen hivatásának s a női kézimunka okszerű gyakorlása által az otthon kormányzatát a háztartás igényeinek megfelelőleg vezesse, másrészt arról, hogy a közepesztály azon leányainak, kik támasz nélkül lépnek a világba, egyes kézimunkaágak gyakorlati elsajátítása által alkalmat szolgáltatassanak lételük biztosítására. Ebből a szempontból a kiállítás legérdekesebb és legértékesebb részét a növeldek és leányiskolák kiállítására kell, hogy képezze, melynek feszült várakozással néz eleje a főváros és az ország közönsége. Legyen szabad tehát nagyságot felkérnünk, hogy a felügyelete alatt álló leányiskolák a kiállítás való részvételét lehetőleg előmozdítsin sziveskedjék. A választás- és közokt. miniszterium és a földm., ipar- és keresk. miniszterium, a főváros hatósága erkölcsileg és anyagilag támogatják a kiállítás ügyét; a főváros legelőkelőbb és legtelkeesebb nöközőnsége áll az ügy élén, s buzgósággal faradozik a kiállítás biztosítása érdekében. Ily körülmények között reméljük, hogy a legközelebből érdekeltek körök is hasonló érdeklődéssel és megfelelő buzgósággal fogják az ügyet támogatni, mely a házi hölgyközönség és a társadalmi ügye lesz, mihelyt az a kellő támogatásban fog részesíttetni. Ezért ajánljuk kerésünket nagyságot legjobb indulatában és pártfogásában. Minden felvilágosítással és választással készséggel szolgál a kiállítási bizottság. Kelt Budapestben, stb. Gróf Zichy Jenő elnök, gróf Dessewffy Aurel, V. Kovách Lászlóné, Békei Imréné, Zsilinszky Mihály alelnök, Gelléri Mór titkár, Tarnóczy Gusztáv pénztárnok, Pulszky Polixena ellenőr.

* **A polgári házasságról** szóló és legközelebb a képviselőház elé terjesztendő törvényjavaslat szabályozni fogja a keresztények és nemkeresztények közti és a nazaréusoknak egymásközti polgári esketését, valamint a polgári anyakönyv vezetését. E törvényjavaslat értelmében nem szükségűbbi polgári házasság fog életbe léptettni, t. i. a házassalandók nem lesznek kénytelenek magukat az esketést megelőzőleg felekezeti nélkülökké declarálni.

* **Kimutatás** a pancsovai járásban (Torontalmegye) végrehajtott népszámlálásról:

	férfi	nő
1. Búrcsa	517	521
2. Brestovacz	1264	1359
3. Czrepaja	2335	2427
4. Dolovo	2893	2980
5. Franzfeld	1662	1771
6. Giselahain	48	42
7. Glogon	1203	1271
8. Homolitz	1965	1993
9. Ivanovo	364	361
10. Jabuka	1477	1528
11. Marienfeld	191	175
12. Ovesa	715	727
13. Szevkerin	1235	1269
14. Sztarcsova	1605	1659
Vojlovicz zárdá	23	17
15. Ujfalú	3451	3674
Összesen	20948	21774

* **Kimutatás** a n.-kikindai szolgabírói kerületben (Torontalmegye) végrehajtott népszámlálásról:

	1881.	1870.
1. Nagy-Kikinda	19478	18834
2. Bassahid	3758	3728
3. Novoszello	482	624
4. Topolya	762	728
5. N.-Bikács	506	658
6. Bocsár	2494	2827
7. T.-Hegyes	2612	2989
8. Szaján	2615	3103
9. Vilmater	433	589
10. M.-Padé	1592	1800
11. Szrb.-Padé	1431	1668
12. Mokrin	7344	8502
13. Nakófalva	2302	2204
Összesen	45809	48256

Az apadás a 13 községben e szerint 2447.

* **Egy régi rendelet.** Egy spanyol tanügyi lap nem régeiben transtamarei Henriknek, Castili a királyának egy rendeletét közlé a 14. századból, mely a spanyol iskolamestereknek különféle szabaddalmakat adott s mely rendeletet a spanyol királyok egész a jelen század elejéig ismételtlen megújítottak. E rendelet főpontjai a következők voltak: Elrendeljük és tudtukra adjuk bíránknak, hogy azon urakat, kik a tudományok elemeit tanítják, nem szabad bármily okból fogságba vetni vagy törvényileg zaklatni, és hogy őket ne tegyék nyilvános őrizet alá, mielőtt a mi tanácsunknál eziránt kérdést nem tettetek; gyilkosság esetében azonban elfogathatók és fogságba helyezhetik őket saját házukban, de azután adjátok őket a mi törvényszékünknek, magatok semmi esetre sem mondván feleltők itéletet, — ezer kettős aranyforint büntetés terhe alatt. — Item, elrendeljük és tudtul adjuk bíránknak, hogy, ha a közönséges népiskolai tanítóknak valami perük van, az ő ügyüket kell mindenekelőtt elővinni, s hogy a bírók és íródeákok a tanítók üdvözlésére felkeljenek, s három lépéssel eléjük menjenek; köteleességek őket meghallgatni s nekik igazságot szolgáltatni, — ezer kettős aranyforint büntetés terhe alatt. — Item, elrendeljük és parancsoljuk, hogy az első tudásnak nevezt mesterei fegyvert hordozhassanak védelemre és támadásra, láthatólag vagy elrejtve saját személyök javára; szabad nekik még kardos szolgát vagy rabot tartani, ugyszintén csatlókat, mint a hidalgónak; azon személyek vagy bírák, kik a mondottaknak ellene cselekesznek ezer kettős aranyforint büntetést fizetnek. — Item, ha a tanítók már nem képesek

* Lapunk mult számából későn érkezte miatt maradt ki e közlemény. Szerk.

oktatni, akarunk, hogy mindazon kedvezményeket és előjogokat élvezzék, melyek házuk hercegeinek, gróffjainak és báróinak osztályrészül jutnak, s hogy mindaz megadassék nekik fentartásukra, a mire évenként szükségök van, és hogy a megkivántató összeget kincstárnokunktól követelhessek és kifizethessék; mely kedvezményezés életük végeig tartson.

* Kik okozói rosz utainknak. Megyénk minden tekintetben ugyan az ország első megyéi közé tartozik, de biz meg vannak annak is a hibái, ezek pedig feneketlen utjai. A napokban, midőn az eső új javában szakadt, egy utazó Magyar-Czernyán három jó lóval nagynehezen keresztül kapaszkodván, egy az utcaajtóban pipáló magyart megszólít: „Ugyan atyafi, milyen erre tovább a vasut felé az út? — Mán uram — felel a gazda — erre Zsombolyának ne mőnjön, mert ott mán régi töltés van, itelelnapig se ér oda.” Hanem erre Kis-Orosznak — mond az utazó — talán mégis jobb az út, mert ott nincs töltés. — Hej uram — válaszol sopánkodva a paraszt — eddig csak mögvótunk úgy a hogy, hanem nem régibe erre járt valami izsellér-féle embőr, észrevették ezt az utat, hát biz ezt is mögcsináltatta a vármegye, mán most ezen se

lőhet mönni.* Ez pedig nem satyra, hanem valóságos factum historicum.

* Utesinálás. Stanger Róbert, budapesti vállalkozó a napokban vállalta el Torontalmegye K-Zombor, K-Becskekerek és Alibunar-Pancsova közt fekvő államutait 71.000 forintért. Nevezett vállalkozó Becskerekéről Kikindara utaztában 850 frt készpénzt, 27600 forintnyi államsorsjegyet, bankutalványokat és más dolgokat tartalmazó erszényét elvesztette, mit csak Basahidon vett észre. Minden keresése hasztalan volt, mert Illés János bérkocsis, ki az erszényt kocsiájában megtalálta, erről hallgatott. Nevezett káros Kikindán Kas vendéglőjében szállt le, hol az épen jelenlévő Schwarz rendőrhöz fordult, ki a kocsiist vállaltára vevén, ezt megvizsgálta és az erszényt csizmájában elrejtve megtalálta. A kocsi meg ezután is borralalól kért az erszény megőrzéséért, a biztos azonban a szolgabíróhoz kísértette, hol jegyzőkönyv véteztet fel az esetről és az ügyészségnek átadott.

* Hunyorió szemüfényképek. Bottser nevű német photographusnak a következő érdekes kísérlet sikerült: Egy és ugyanazon személyről két negatív képet vesz, az egyiket

nyitott, a másikat csukott szemekkel, mire a két negatív képet egy állású papir egyik oldalára ragasztja egymás tetejébe, úgy hogy egymást teljesen fődjék. Ha most e kettős photographiát erősen lobogó lámpa vagy más változékony fényforrás előtt nézik, úgy tetszik, mintha a rajta levő kép szemé hunyorgatna.

* Nagybritannia nagy városai. Anglia és Irland legnagyobb városai a lakosság számára nézve így következnek egymásután: London 3.707.130, Liverpool 549.834, Birmingham 400.680, Manchester 364.445, Leeds 326.158, Sheffield 312.943, Bristol 217.185, Bradford 203.544, Salford 194.077, Nottingham 177.964, Hull 152.980, Newcastle 151.882, Portsmouth 136.671, Leicester 134.350, Oldham 119.658, Sunderland 118.927, Brighton 109.962, Norwich 8643 7, Welverhampton 77850, Plymouth 75700 lakossal.

* A népszámlálás és a mohamedánok. Ada-Kaleh mohamedánjai megsemmisítették a népszámlálási lapokat, azt adva okul, hogy ők erre a szultántól fermant nem kaptak. Tabajdy főispán meghagyta a szolgabíróknak, hogy ha kell, katonai erő segítségével vigyék a népszámlálást keresztül.

* Bácsmegeye alispánjává egyhangúlag Schmausz Andre orsz. képviselő választott meg. Ugyanezezen közgyűlés elhatározta, hogy Rudolf trónörökös menyegzője alkalomával feliratot nyújt át az ifjú párnak. A feliratot a főispán által vezetendő negyvenvagy küldöttség nyújtja át.

Közgazdaság.

Azienda Assicuratrice. Utóbbi napokban a trieszti Azienda Assicuratrice állapota nyilvános megvilágításra került. A közgyűlés által gyanúsított szövetet, miert is mai lapunk hírtelét rovatában legutóbbi, 1879-ik évi üzletméről és vagyonkimutatásáról közli, melyből kitűnik, hogy ezen intézetre vonatkozó fennemlített közlemények téves információiból eredtek. Alapítókéje érintetlen, helyzete az utolsó mérleg felállítás óta — az 1880-ik évi üzlet eredménye jelenleg meg nem is zárított le és egy intézet által sem közöltetett — csak annyiban és előnyösen változott, hogy az 1880. aug. hó 4-én tartott közgyűlésben elhatározott felszaporítása az eredeti alapítóknek 12 millió aranyforintra biztosítottak tekintetű, miután oly előhaladt állapotban van a jelenlegény párisi pénzüspozitással és ezébből folytatott tranzakció, hogy annak végbefejezése a legközelebbi időre várható.

H I R D E T É S E K.

7545. szám. 1880.

(14—33)

Arverési hirdetés.

A nagy-becskekerek kir. e. f. törvényszék mint teleshatalmú hatóság részéről közhírré tételik, hogy a nagy-becskekerek kir. kincstári uradalom végrehajtatójának, Gardinovaesky Mija és Józsa nagy-becskekerek lakosok végrehajtást szenvedő elleni 196 frtnyi tőkekövetése és járuléka iránti végrehajtási ügyében a nagy-becskekerek 1376. sz. tjkben A. I. alatt foglalt, az alperesek Gardinovaesky Pella, Drága és Milévával közösen birt 120 frtra becsült ház az 1881. évi február 16-ik napjának délelőtti 10 órakor, mint egyetlen határidőben, becsáron alul is ezen kir. e. f. törvényszék teleshatalmú hivatalában megtartandó nyilvános árverésen az 1871. évi 1490. számú végzéssel már megállapított feltételek alatt eladatni fog. Felhívotnak azok, kik az árverésre kituzott javak iránt tulajdoni vagy más igényt, avagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnek, hogy e részbeni kereseteiket a hirdetésnek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számított 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. e. f. törvényszék teleshatalmú hivatalánál nyujtsák be, különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Kelt a nagy-becskekerek kir. e. f. törvényszék teleshatalmú osztályánál 1880. évi december 22-én tartott ülésében.

Kir. teleshatalmú helyett,
Müller József.
kir. segédteleshatalmú.

543. sz. B. v. k.

(22—1.1)

II. Arverési hirdetés.

Ezennel közhírré tételik, miszerint a nagy-becskekerek kir. törvényszék teleshatalmú osztályánál 1880. évi november 10-én 6591. sz. a. kelt végzésével a nagy-becskekerek kir. kincst. uradalmi részére a nagy-becskekerek 2433. számú tjkben Kozlovaesky Péra tulajdonuul felvett 100 frtra becsült szőlőre a nagy-becskekerek 658. számú tjkben Lámby Péra tulajdonuul felvett, 450 frtra becsült házra, a nagy-becskekerek 669. számú tjkben felvett házra, fél úrbéri teleknek és szorgalmi földnek Milenov Lázár illető, 1804 frtra becsült felére, a nagy-becskekerek 2529. számú tjkvből 66. számú tjkbe átvezetett, Stais Vászsa és Nika tulajdonuul felvett 880 frtra becsült házra, a n.-becskerek 2529. számú tjkben Lambity Kuzmann tulajdonuul felvett 1405 frtra becsült negyedik telek földre és a n.-becskerek 1564. számú tjkben Matinov Iliá tulajdonuul felvett, 3478 frtra becsült házra, fél telek föld és szőlőre nézve 1263 ft. 31 kr. és jár. iránt kituzott első árverés sikert nem eredményezvén, a második árverés, 1881. évi február 26-ik napjának d. e. 9 órára tuzetett ki.

Nagy-Becskekerek, 1881. évi január 28-án.

Marianovich János,
k. b. végrehajtó.

113. szám kig. 1881.

(15—3.2)

Hivatalos hirdetés.

Koth Albert n.-kikindai zálogintézet tulajdonos f. hó 12-én e hivatalnál bejelentette, miszerint zálogintézetét beszüntette; miről a közönség azzal értesítetik, hogy az elzálogolt tárgyak, a mennyiben azok f. évi május hó 1-ig ki nem váltatnak — nyilvános árverés útján, fennevezett zálogintézet helyiségeiben reggeli 9 órakor a zálogintézet javára eladatni fognak.

Kelt a n.-kikindai szolgabírósnál 1881. évi január hó 14-én.

Krsztonosits Jenő,
szolgabíró.

197. sz. k. i. 1881.

Pályázat.

(11—3.3)

Majdán és Rábé községekben Majdán körjegyzői székhellyel a jegyzői állomás midőn megüresedvén, szükségessé vált annak pályázat útján leendő betöltése.

A miért is felhívotnak mindazok, kik az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. §-a rendelt kívánalmaknak megfeleltek és a hivatalos magyar nyelvet írásban és olvasásban bírják, miszerint az ezennel folyó évi február 6-nak délelőtti 10 órára kituzott határidővel megelőző napig felszerelt kérvényüket alulírott szolgabírósnak adják be.

Felelős szerkesztő: Létmányi Nándor.

Ezen állomással egybekötött fizetése a jegyzőnek szabad lakás, udvar és kert használatán kívül Majdán község részéről évi 335 frt, Rábé község részéről pedig 135 frt készpénz.

T.-Kanizsán 1881. évi január 12-én.

Issekutz Antal,
szolgabíró.

Hirdetés.

Gróf Karácsonyi Guidó ő. mélt. beodrai gazdasági irodájában február 13-án d. e. 10 órakor a következő legelőföldek lesznék legeltetésre árverezve:

1. Volnevjban . . . . . 46 hold
2. Golityon 1 sz. . . . . 100 „
3. Golityon 2 sz. . . . . 100 „
4. Kis Akats . . . . . 30³/₄ „
5. Budzsár . . . . . 45³/₄ „
6. N.-Bikácson . . . . . 50³/₄ „

bővebb felvilágosítást adhat a

gazdasági iroda.

(17—3.2)

Jelentés.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy mi **Deutsch I. H.** urat, a mi nagy-becskekerek főügynökségünkkel kerületi felügyelővé kineveztik, és hogy említtet úr működését 1881. évi február 1-én megkezdte.

A Fonciere. Pesti biztosító intézet Budapestben.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy én a „Fonciere, Pesti biztosító intézet” nagy-becskekerek főügynökségének a kerületi felügyelői állást elvállaltam. Ennek folytán kérem tehát a t. közönséget, méltóztaték az eddig irántam az Azienda Assicuratrice-nál működésem ideje alatt tanúsított nagybecsű bizalommal engemet újabb állásomban is megtisztelni.

Aláztalt
Deutsch I. H.

(20—1.1)

Virágbokréta

fris, élő virágokból, igen finom és elegánsak a legújabb bécsi és francia mód szerint kövte:
tánczvigalmak, lakadalmak, név- és születés-napokra,

3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 20—25 frtig és feljebb;
(8 forinttól kezdve finom berlini csipkés-manchettakban.)

Mell- és haj-bokrétaécskák,
50 krtól 2 frtig.

Camelia virágok,
60 kr., 80 kr. 1 frtig.

Füzértáncz-bokrétaécskák

100 darab 10, 12 és 15 frt,
ugyan ilyenek a legújabb, finom csipkékben 100 darab 20 és 25 frt.

Ünnepély- és gyász-koszoruk,

dizsesen és divatosan kövte,
4, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 20, 25, 30 frt és feljebb.

Szalagok fekete, arany és ezüst nyomattal vagy a nélkül kívánatra eszközöltetnek.

A csomogolás a legutányosabban és akkép történik, hogy a virágok egy több napi és hosszú utat kiállnak, és egészen frissen és hibátlanul megérkeznek. Pontos cím átadása mellett kezeskedek az idejekoráni megérkezésért.
Árjegyzékek bérmentve és ingyen.

Aláztalt
MÜHLE VILMOS,

műkertész,
virág-kereskedés, Temesvár, herceg Jenő tér.
(8—4.4)

Főmunkatárs: Gretes József.

Nyomatott kiadó Pleitz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Becskekerek.

A cs. kir. szab.

„Azienda Assicuratrice” Triesztben vagyoni állapota.

A részvényesek közgyűlésében előterjesztett és kimutatott a törvénykönyv 234-ik §-a értelmében.

Teher.

3383 darab részvény kötvényei, melyekre 300 frt — készpénzben lefizetett a 700 frt — mindegyike:	2.368,100—
Váltak a bel- és külföldi különböző piacaira és kötelevények 1,642,444-78	
Ingatlanok Triesztben	1.719,300 frt
„ Velenczében	503,000 „
„ Bécsben	223,000 „
„ Budapestben	590,000 „
Jelzálogkölesön	3.035,300—
Allami és egyéb értékpapírok	10,850—
Kölcsönök élet és egyesületi biztosítási levelekre	934,222-11
Készpénz Triesztben és a képviselőségek pénztáráiban	400,559-15
Készpénz számlák a bel- és külföldön különböző hitelintézetek és biztosító intézeteknél	125,060—
Bereendezés u. m. butor, tüzmentes pénzeszközök, föld és tengeri térképek, tervrajzok, czimtaklák a központ és a kül- és belföldi képviselőségeknél	392,268-04
Terhek különféle ezimek alatt	65,250—
Fennmaradt számla az intézet, az összes kül- és belföldi fiókok számadásai után	386,116-40
	980,800-60
osztr. ért. frt 10,340,971-70	

Vagyon.

Részvénytőke, mely áll 4000 darab 1000 frtos részvény, mindegyik, melyből azonban 617 darab részvény bevonatott, s e szerint becsatoltatott ki	3.383,000—
Díjtartalék: tüzbiztosításokra	562,781—
szállítmányi biztosításokra	2,447-88
Tartalék függőben levő tüzbiztosításokra	52,000 frt
szállítmánybiztosításokra 13,000 „	
életbiztosításokra	45,000 —
▲ társulati ingatlanokra különvél jelzálogtartozások	110,000—
Az életbiztosítási osztály tartalékalapja	344,116-65
Igazgatói járulékok	5,909,558-37
Nyereség és veszteségi számla	6,000—
(19—1.1)	23,067-80
osztr. ért. frt 10,340,971-70	

Pain-Expeller
(21—1)

A ki e kitűnő szert csak egyszer, péld. köszvény, csúsz, tagszakgatás, reumatikus fogfájás stb. ellen használta, szívesen ajánlja tovább. E körülmény nagyon jellemző a Pain-Expeller jóságára nézve, valamint csak is annak tulajdonitók, hogy e szer Magyarországon is minden reklám nélkül oly nagy szerű elterjedésnek örvend.
Kapható 40 és 70 krajczáros üvegekben Budapestben: a főraktárnak Török J. urnál, N.-Becskekerekben Mencer L. és Steiner M. N. - Kikindán Brettner E. gyógyszerész uraknál és csaknem minden nagyobb város gyógyszerésztáráiban.

„THE GRESHAM” életbiztosító-társaság Londonban.

Magyarországi fiók: Budapest, Fer. József-tér 5. Ausztriai fiók: Bécs, Operning 8.
A társaság vagyona . . . . . ftes 66.576,023-95
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1879. évi június 30-án . . . . . ftes 13.628,702-40
Kifizetések biztosítási és járadéki szerződések s visszavásárlások stb. után, a társaság fennállása óta (1848) . . . . . ftes 36.000,000—
A legutóbbi tizenkét hónapos üzleti idő alatt a társaságnál . . . . . ftes 58.340,600—
értékig nyujtottak be ajánlatok, miáltal a legutóbbi 25 év alatt benyujtott ajánlatok összértéke több mint . . . . . ftes 945.062,825—
értékre megy. —
Tervezetek s minden közelebbi felvilágosítások a vidéki ügy-nökök és a magyar és osztrák fiókok által adatnak. (33—12)

hetenk
Pleitz Fer. Pál
Nagy-B
Az ala
bere csak
kassága es
nál, han
utilisatio
ki az ösz
sajtó és a
kedveltetn
teremtete
ő lankadall
leteket, int
napig is fe
sasági élet
előmozdítj
selitakat g
szellemi, m
oka nem eg
magunkban
által szünte
idézett elő
a siker kez
felkeltett e
kezdett a m
sinó létesül
hogy e kett
és egymás
mindkettő a
magyarosod
A Budapest
jára az orsz
létesült. Im
egyesületek
számára!
Casinóin
csinosodásu
gyűlöhelyei
leti dolgáik.
kozást. Rend
az eszmecsé
tékok mellet

Mint véle
A görög
nem lesz érde
tőnek vélemen
ki „Harold le
nyének egyik
kozik oly re
Gladstone a r
kábított nyelv
beszedeiben.
ki a világot
művegen átné
országban tel
Mindenk
hiszi, hogy e
kell. Mielőtt
nám, nagyon
valamely athé
ezt legalább t
feleségül, min
tek atól, hog
hanem a legut
rablóbandákna
lord versenyz
lakosa, kine
8 font sterling
Törökországn
zsoldját kell fi
jóságból mond
gyon kellemeit
szokta aláztos
választassa el
Ezen előjáró
nézve oly fou
hogy születése
Ha a név
metársításról le
oly felesleges
sénélfogva ké
mindazokra néz
mészet iránt é
legalább mindp
Nyolcz hónap
lehettem. Ritka
meg a síkságot
ritkaság.
Oly egyen
a mienk Jonia